

Dawn huma n-nomini msemmija fil-lista. Ma semmiex il-presidenza ta' l-Akkademja tal-Malti billi huwa kien jaf kemm fuq hekk ma kellux hteġa joqgħod isemmili għax kont naf sewwa kemm dam President. Ladarba qegħdin għal tagħrif storiku, il-biljett igib l-indirizz shih tad-dar tal-Belt: nru. 34, Flat 8, Triq id-Dejqa; tele: 24311. La ahna fiha, tajjeb inżidu għall-istorja li l-'profs' waslitlu l-hatra ta' "Member of the Most Excellent Order of the British Empire", u din il-hatra ssibha bl-ittra M.B.E. wara ismu. Kien wiehed minn dawk il-Ma'tin mhux biss herqan għall-istorja ta' Malta, talli sata' jgħid kemm tabilhaqq "ra Malta tinbidel"!

Inzid tagħrif aktarx il-lum ftit li hadd jafu. Fl-ewwel ta' Diċembru, 1926 il-President tal-"Għaqda", Ġużè Muscat-Azzopardi, kiteb fi "Il-Malti": "Niżzu ħajr 'l Alla, il-konkurs li habbarna bih fl-ahhar ħarġa tal-MALTI innexxa ħafna. Waslulna għaxra, il-biċċa l-kbira sbieħ u tajbin u tajniehom biex jagħzluhom lil tlieta minn l-ahjar kittieba tagħna li huma: l-Onor. Prof. Temi Zammit, M.D., C.M.G., il-Mons. Dun Karm Psaila u s-Sur Nin Cremona." L-ewwel kien "l-istudent ta' l-Università, Ġużè Galea"; it-tieni "l-istudent ta' l-Università, Ġużè Bonnici"; it-tielet "hu s-Sur Ġinu Muscat-Azzopardi". It-tagħrif fuq "Il-Konkurs Tagħna" temm hekk: "Ahna nifirhu b'qalbna kollha lil dawn it-tliet zghazagh u lestejnlehom premju zghir kull wiehed li nitolbuhom iżommu bhala tifikira tal-gieħ kbir li haqqhom u biex iżjed iqawwu qalbhom u jħabirku biex iżommu dejjem għolja l-letteratura ta' art twelidna." Żied il-firma tiegħu F.S. Caruana, Segretarju. Is-sena ta' wara, f'Awissu għalaq għajnejh Ġużè Muscat-Azzopardi. Nahseb l-awgurju ta' Ġ.M.A. baqa' f'moħħ il-'profs'. B'xhud ta' dan għandna l-istorja.

A.A.M.

IL-MALTI

(Qari il toħroġ l-Akkademja tal-Malti)

L-għan ta' **Il-Malti** hu:

- Li jħares l-interessi tal-Malti
- Li jiehu ħsieb l-uniformità ta' l-ortografija
- Li jiżviluppa l-letteratura u l-kultura Maltija fl-ogħla livelli

Editur ta' dan il-Għadd Speċjali:

Ġużè Cassar Pullicino, A.L.A.

"Lares", Triq it-Tabib Zammit, Balzan. Tel. 41884

Amministratur:

Patri J.M. Ghigo, S.J. (Teżorier **pro. temp.**)

Xavier House, 226 Triq S. Pawl, il-Belt. Tel. 623681

Kull kitba għall-pubblikazzjoni tintbagħat lill-Editur. Tkun ittajpjata bi spazju doppju u margni ta' 10 ittri. Jintbagħtu żewġ kopji.

EŻAMINATURI FLIMKIEN

minn ĠUŻÈ AQUILINA

Lill-Professor Ġużè Galea kont nafu għal ħafna snin. Kemm-il sena? Ma niftakarx. Għax mhix ħaġa ħafifa tghid kif u meta jibdeu il-ħbilberiji. Hemm min għandu memorja għad-dati u jibqa' jiftakar l-ewwel esperjenzi ta' ħajtu. Ngħid għalija, l-esperjenzi tal-ħbieb tiegħi huma kollha bla data — qishom kienu minn dejjem.

Kont smajt l-ewwel darba b'Ġużè Galea bhala professjonista-rumanzier li kien mogħti għall-kitba bil-Malti, u dan fi żmien meta ftit mill-professjonisti kienu juru fil-beraħ li huma favur il-Malti, għax il-kultura għalihom kienet dingabar kollha kemm hi fil-kultura Taljana. Tiistagħġeb kif Ġużè Galea ma ddakkarx minn din il-mentalità; għax bhali hu trabba u kiber f'soċjetà ma ngħidlihiex anti-Maltija, għax inkun qed nesagera, imma kienet zgur anti-Malti. Ma kenitx soċjetà anti-Maltija għax lil Malta kienu jħobbuha, imma, sfortunatament, kellhom l-idea żbaljata li 'l Malta tista' tifriddha minn il-sienha u tħobbha mingħajru. Damu ma ttendew li min tħobbu tassew ma timmutahx bhalma timmuta bniedem li tobghod meta tneħħilu l-sien. Mertu ta' Ġużè Galea, bhala dak ta' Ġużè Muscat Azzopardi, Dun Karm Psaila, Ninu Cremona u kittieba oħrajn, hu li ra ċar biżżejjed mill-ewwel li Malta u l-Malti ma jinfirdux minn xulxin. Bhala għamlu wkoll warajh żewġ professjonisti oħra — it-Tabib Ġużè Bonnici li miet qasir il-ghomor u għalhekk ftit mill-generazzjoni tal-lum għadhom jiftakruh, u Dr. Rużar Briffa li ħafna mill-generazzjoni tal-lum laħquh ħaj.

Oħrajn f'dil-ħarġa ta' "Il-Malti" kitbu dwar ħajtu u xi aspetti tal-kitba tiegħu bil-Malti. Xi hadd fakkru wkoll bhala President tal-Għaqda tal-Kittieba tal-Malti wara Dun Karm. Jien se nfakkur lil Ġużè Galea kif nafu bhala eżaminatur tal-Malti għall-Matrikola u għall-Kors ta' l-Università, flimkien mas-Sur Nin Cremona — żewġt iħbieb li jiena wkoll ngħoddhom bhala ħbieb tiegħi.

Fl-għoti tal-mistoqsijiet għall-eżami Galea kien joqgħod ħafna fuqi; ma kienx aħrax fil-marki u għalkemm kien imħabbat bix-xogħol tiegħu fid-Dipartiment tas-Saħħa dejjem kien isib iż-żmien biex jehles mill-karti mingħajr ma jdewwem lill-istudenti. Minn sena għal oħra din saret rutina. Il-qari tal-karti ta' l-eżami mhix xi ħaġa li thennik; ħafna mill-istudenti jirrepetu lil xulxin, u kotra minn-hom jirrepetu n-noti ta' min ikun għallimhom — originalità mill-